

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Hírlapozási árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egy évre 6 frt — kr.

Negyedévre 1 50 —

Halálban na, na, na.

Egy évre 8 frt — kr.

Negyedévre 2 frt — sr.

Vidékre postán szállítva:

Egy évre 10 frt — kr.

Negyedévre 2 50 —

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnepnapok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszatérő vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.

Hírlapozások és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 K.

NAGYVÁRAD, jan. 27.

Paraszt-szocializmus.

Akadtt végre a liberális párt óriási táborából is egy ember, aki szóba merte hozni a tisztelt Házban is a magyarországi szocializmus kérdését. Nem fél az öreg generálistól, aki a strucz madárban látja a politikai bölcsesség megtestesülését. Ez a nagy madár tudvalevőleg mikor üldözik, a homokba dugja a fejét; nem látván senkit, azt gondolja őt sem látja senki. Tisza kijelentette, hogy ő nem látja a szocialis bajt, — azt gondolta mentea el fog az tűnni.

Ez a képviselő, akinek szűzbeszéde általános feltűnést keltett, éveket töltött azon megvék élén, amelyekben legjobban el van terjedve az agrár-szocializmus. Ugy látszik, nem hunyta be a szemét, hanem a magas állása által nyújtott alkalmat arra használta fel, hogy alaposan megismerje a baj mibenlétét és nagyságát.

Tallián Béla, a volt békési főispán statisztikája valósággal meglepte a képviselőház legtöbb tagját, akik most hallottak először ilyen dolgokról. Nem csuda. Ha Bánffy nem szégyellte bevallani a miniszterelnöki székéből, hogy nem ért a szocialis kérdéshez, — miért szégyelje Wolfner?

Elment a paraszt-szocializmus — mondá Tallián — Csongrádból és Békésből egészen Szlavóniáig, betört Torontálba és a Bácskába, feljött és Pestmegyén ke-

resztül átment a Dunán Tolnába, Sopronba és Mosonba, a túldoldlaon egészen le Debreczenig s a felvidéken Kassa és Eperjes, Erdélyben Kolozsvár, tehát a Királyhágót is átlépte s Aradmegyében is arra tendál.

Ma már 71 községben működnek a szocialista körök — belügyminiszteri engedély nélkül. Tagjaik száma meghaladja a százezret, évi bevételük legalább 60,000 forint. Tagsági díjaikat pontosan fizetik — végrehajtó nélkül. Izgató röpirataik millió példányban forognak közkezen. Van saját sajtójuk és lapjuk.

Ezt a képet rajzolta tegnap a volt békési főispán a paraszt-szocializmusról. Nem kételkedünk a fölött, hogy ez a kép hű. Gaálnak könyvéből, Fábrynak és Zsilinszkynek jelentéséből ismeretesek ezek az adatok.

Meglep bennünket, hogy aki annyira ismeri a helyzetet, mint Tallián képviselő, olyan eszközöket ajánl a baj enyhítésére, amelyek becsületére válnának egy rendőrkapitánynak, de amelyek gyógyítást csak ideig-óráig nyújthatnának.

A rendőrség éber szemére, vagy a helyi rendőrség államosítására mindenestre szükség van, — de a kivételes törvények alkalmazását nagyon is meggondolandónak tartjuk. Nem kell mindjárt külföldre menni, — bár Németország példája bőséges tanúságot nyújt, de a békés- és csongrádmegyei tapasztalatok is amellet szólnak, hogy a kivételes törvények olaj a tűzre.

A mult nyáron tartott kongresszuson

a hódmező-vásárhelyi szocialisták küldöttje arról számolt be, hogy mióta a kivételes állapotok tartanak, rohamosan terjed a szocialis mozgalom.

Fábrynak Békés megye alispánjának jelentése ugyanerről tanuskodik. Mikor belitotta a munkás-összejöveleteket, főnököt, bálókat és másféle multságokat rendeztek, ahol a rendőrség keze nem érhet el az izgatókat. A mult farsangon Orosházán valóságos szocialista bált rendeztek, melyre az asszonyok tüntetőleg vörös szoknyában mentek el. — Kivételes törvények mellett talán még jobban terjed a baj.

De meg a kivételes törvények sem mehetnek annyira, hogy minden polgári jogot elvegyenek az emberektől. A liberalizmus ezzel különben a legkevesebbet törődik.

Tallián képviselő csak a baj felületét tanulmányozta. Okát vagy nem ismeri, vagy nem meri megmondani.

Helyesen mutatott rá Mócsy a mai ülésen, hogy liberalizmus által dédelgetett kapitalis rendszernek a fanyar gyümölcse ez a baj. Ha kiölték a nép szívéből az Istenbe és a túlvilágba vetett hitet, akkor ne csudálkozzanak tetteik természetes következményén. Rendszerváltoztatásán kívül nem segít itt semmi más.

Vallást a népnek! Akkor nem lesz szükség csendőrszuronyra. E nélkül pedig nem lesz elég szuronya az államnak.

A „TISZÁNTÚL“ TARCZÁJA.

Sáríka fenyője.

Irta: VIKTOR.

Szöke Kari a hunczut fogalmazó éppen Angol Sáríkáék ablaka alatt ment el. Nem nézett fel az ablakra, pedig jól tudta, hogy ott van valaki. Az a valaki pedig kitarva az ablak-szárnyait s lekiáltott: »Szöke Szöke jöjjön csak fel hozzánk egy kissé!«

Persze, hogy feiment. Sáríka elejébe futott, bevezette a malomba.

— Maga most ne üljön le. Ugy álljon mint a baka a káplárja előtt, mikor ez parancsot osztogat neki, főleg pedig figyeljen. Holnap öt órákor reggel itt lesz. Elhozza a furulyáját, hoz jó kedvet és étvágyat. Kirándulunk a — Tömösbe. — Sokan leszünk, de nem mondom meg hogy kik. Értette? Jelszó: — feltétlen engedelmesség.

— Aztán bor lesz e elegendőképpen?

— Oh a részeges kancsó! Nem azt kérde, hogy ott lesz-e »ő«, hanem a borról kérdezősködik. Most büntetésül elküldöm Soós Elláékhoz, hogy hívja meg őket a nevemben.

— Nem megyek.

— Miért?

— Azért, mert nem megyek.

— No ez elég kényelmes megokolás, de, ha maga nem mondja meg, kitalálom én, hogy miért nem megy. Összevesztek.

— Ellenkezőleg, most tiszteljük egymást legőszintebben.

— Csak tisztelik? Mégis csak jól sejtettem

én, hogy összevesztek. Majd meghívom hát én. Most elbocsátom, mert magának is dolga lehet s nekem is készülnöm kell a holnapi napra. Margitot és Viricziát mozgósítottam vendéget hívni.

Másnap aztán az egész érdekes társaság kikocsizott a tömösi szorosba. Éppen a honvédszobornál telepedtek meg. Megragadó látvány! Kétfelül meredek helyeken karsu fenyőfáknek örökké zugó-morajló erdeje, közbe-közbe egy-egy tisztás, vagy kiugró szürkés-fehér sziklatömeg. A lankásabb oldalakon buja fű, itt-ott egy-egy mogoróbokor. A völgy közepén fehér habu patak, mellette az országut s e fölött a vasút.

A szobor aljában az illatos virágokkal himzett pázsitra letelepedtek. Éppen május volt, a hónapok körül a legszebb: a menyasszony.

Könnyű ruhás gyermekleánykák, nagy leányok, asszonyok, fiatal urak s gondos mamák, taták nyüzsgöttek a festői helyen. A lányok virágot szedtek, koszorut fűztek, az udvarias gavallérok segítettek nekik s ez alatt az öregek kostólgatták a boros üvegek tartalmát.

Szöke szintén e lányok közé vegyült. Véletlenül Soós Ellával került össze.

— Sáríka azt mondta, hogy magát tegnap hozzánk küldte s maga nem jött.

— Ugy van.

— Miért?

— Jobban tudja mint én, miért kérde hát.

— Jogom van kérdezni.

— Nekem meg jogom van nem felelni. De nem akarok udvariatlan lenni. Elmondom az egészet brutális őszinteséggel. Nekem már

az a szokásom. Két hete sincs, hogy megvallottam magának szerelmemet, s kértem hogy legyen az én kedves feleségem. Boldogok leszünk; maga lesz az én királynőm. Maga végig hallgatta a mit mondtam, aztán meg cinikusan, kegyetlenül odadobta:

— Nagyon szépeket mond, de hátha csak pénzemért akar elvenni?

Nos én akkor nem szóltam semmit, éppen csak eljöttem. Nem is fájt semmin, éppen csak a szívem. Ez az egész história. Elégé közönséges s a vége igazán banális, de változtathatlan. Felteszem, hogy önökhöz többé nem megyek s még akkor sem veszem el a kisasszonyt feleségül, ha maga kér meg engem. Pedig szeretem és szeretni fogom mindig.

Aztán tovább tépték a virágot a szép kék tölésérü geneciánát, a Margit virágot és közbe-közbe egy-egy vérpiros kozsbort.

A társaság jól mulatott. Táncz is volt, hiszen Szöke furulyázott s a kis Viricza két poharat csendített össze. Kész zenekar.

Déliután Szökének eredeti ötlete támadt. A lankás hegyoldalon imitt-amott egy-egy apró fenyő esemete zöldelt. Kiás annyit, a hány eladó leány van, hazaviszik, a Sáríkáék nagy kertjébe elültetik s így mindeniknek lesz egy fenyője Viricza erősen tiltakozott, hogy csak az eladó leányok kapjanak egy-egy picinyke fenyőt, ő is követelt egyet. Kapott is egy nagyon szépet. Ugy földesen ásta ki azokat. Szöke porhanyó földből, hogy meg ne sérüljenek. Otthon aztán a Sáríkáék kertjében elültette. Egymás mellé mind a négyet. A Gizaét, a Sáríkáét a Margitét s a Viricziét. Viricza magára rózsaszín selyem szalaggal egy fatáblácskát

A kath. néppárt kiáltványa Ausztriában.

Az osztrák kath. néppárt, mely megkülönböztetendő a liberális programot valló német-néppárttól, azon kijelentéssel kezdi felhívását választóihoz, hogy a terheket igazságosan megosztó kiegyezést helyeselheti és támogatja csak. Főgondja lesz a pártnak a paraszt- és iparos osztályokra, de a földműves és ipari munkásokra is, hogy a társadalmi békét helyreállítsa és a további felforgatásoktól megóvja. »Legmelegebb szívszóit fogja bennünk feltalálni az igazi keresztény értelemben vett szociális reform, mely az emberben nem a tőke kizsákmányolni való anyagát, hanem az Isten hasonmását és a teremtés központját látja.«

A választási felhívás teljes egyenlő igazságszolgáltatást sürget az összes nemzetiségeknek.

Mindazonáltal igazi képviselőjéül tekinti magát a kath. néppárt az alpes-vidéki összes németeknek. A felhívás következőleg végződik:

»A történelem és hagyományok a nagy idők katolikus jellemre utalnak bennünket. Ha sikerülne a katolikus és osztrák jelzőt ismét rokonértelművé tennünk, akkor biztosítva lenne befelé a megelégedés és jólét, kifelé pedig a hatalom és tekintély. Távol a szolgál szellemtől és egyoldalúságtól, nem akarunk mást és nem törekszünk másra, mint a mit minden osztrák barát szükségkép kíván; azonban senki sem rabolhatja el tőlünk a hitet, melyet a négyszázados tapasztalat érlelt meg bennünk egy megrendíthetetlen igazsággá, hogy Ausztria szerencseje, nagysága és boldogsága csak keresztény-vallási alapon építhető fel.«

Egy új hivatal költségei.

Az államiságnak a köztörvényeken kívül a hivatalok a legevidensebb hirdetői.

És még sem merjük minden utógondolat nélkül feltételezni, hogy a kormányt kizárólag ez a szándék vezérelné, midőn újabb és újabb állásokat és hivatalokat szervez.

Főleg, ha látjuk azt a nagy költség kimu-

tatást, melynek keretében egy új keletű hivatal megjelenik, önkéntelenül arra a gondolatra jövünk, hogy nem a személyek vannak a hivatalért, hanem ellenkezőleg, hivatal egyes személyekért.

Az már úgy van, hogy az államkasszából sokkal bőkezűbben lehet utalványozni, mint a saját zsebükből. Egy magániskola is hasonlíthatatlanul olcsóbban szokott felépülni, mint valamely állami iskola.

Nem esodálkozunk tehát azon sem, ha a legújabbban szervezett s a folyó évi január 1-én életbeléptetett közigazgatási bíróság magas költségvetésének teteit olvassuk.

S ha még megfelelne e hivatal eredeti rendeltetésének, de így, midőn a megyei árvaszék gyám- és esendőségi ügyek el vannak ezen forumtól szakítva, drágának is, rossznak is kell azt tartanunk.

Az idei költségvetésben 262,000 frt van a közigazgatási bíróságra elirányozva. Ezen összegnek túlnyomó része (220,000 frt) személyi kiadás.

Az elnök, dr. Wekerle Sándor exminiszterelnök 14,000 frtnyi szerény gáziért üli meg évente az elnöki széket. S emellett megtartja 8000 frtos miniszteri penzióját is.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 27.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Lakatos, Josipovich, Rakovszky. A kormány részéről jelen vannak: Bánffy, Perczel, Lukács.

Az interpellációk könyvébe Visontai, Kosuth és Kubina jegyezték be interpellációját.

Napirend előtt **Holló** Lajos reflektál Gajári beszédjére, melyet a Blaskovics levélügyben reája vonatkoztatott. Az ő általa felhasznált irat nem levél volt, hanem egy a miniszterhez beadott folyamodvány, egy okirat, melyben a minisztertől 20,000 frt kárpótlást kértek. A miniszter pedig nem magán ember, azzal a dologgal az országot akarták megkárosítani.

Ilyen természetű volt az a 3 diplomáciai okmány, amelyet a Magyarország közölt —

Elnök: Erről nem volt szó, erre ne tessék kitérni.

Holló: Ő és Bartha különben el is ítéltettek ebben az ügyben. Nem ismeri el azt a hamis érvet s nem adja fel azt a jogát, hogy az ország érdekét megkárosító okiratokat nyilvánosságra ne hozzon. Viszont minden privát levelet respektálni fog.

Gajári Ödön: hogy tudja, hogy **Holló** és **Bartha** rágalmazás miatt ítéltettek el. A **Holló** által felhasznált iratra kijelenti, hogy az egy üzleti természetű levél volt. Ami a **Blaskovics**-féle levelet illeti, arra a következő megjegyzést teszi. Az az ur, aki a levelet a miniszterelnökhöz vitte, ezen tette által úgy tünt fel, mint aki rendelkezik a levél felhasználását illetőleg. Annak az urnak csak két útja lehetett: vagy ahhoz vinni a levelet, akihez címezve volt, vagy aki írta. De azzal, hogy a miniszterelnökhöz vitte, ő maga is érezte, hogy ez politikai levél, melynek nyilvánosságra hozatala — akár így, hogy maga teszi közzé, akár úgy, hogy egyik párttól a másikhoz viszi — a pártközviszonyokat világítja meg. A **Holló**-féle levéllel ő csak jellemezni akarta azt, hogy azok, akik — mondhatná — most bizonyos cinizmussal ítélő bírónak tolják fel magukat, azok akkor ezt a hasonló levél-felhasználást helyeselték. Nem volt neki semmi személyes tendenciája a levél felhozásával, csak konstatálni akarta, hogy akkor egy analog esetben egészen más volt az ellenzék álláspontja. (Helyeslés jobbról.)

Holló Lajos: Ujból konstatálja, hogy az ő általa felhasznált iratok okirat volt (Ellenmondás jobbról) annak nyilvánosságra hozatalát az ország érdeke kívánta.

Gajári Ödön kijelenti, hogy őt **Holló** egyáltalán nem győzte meg s ezzel ez az inczi-dens befejeződött.

A belügyi tárcza.

Mócsy Antal: Reflektál Győry Elek vádjára, melylyel a néppártot illette s mely szerint a néppárt katolikus társadalmat — s nem pártot, mint Lepsényi tévedésből mondta — akar alapítani.

Ezt Győry Elek saját kerületére hivatkozva czáfolja. Polemizál ezután Hegedüs Sándorral, akinek jó tanácsait megköszöni, de fölöslegesen mondja.

Ötvös Károly tegnap konstatálta, hogy azelőtt a különböző felekezetek papjai jobban

kötött s nagy ákom-kákom betűkkel rápingálta: ez az Angyal Viricza kedves fenyőfája.«

S a négy fenyő csemete megfogamzott, nőtt, virult, hiszen hűsleges, szorgalmas kertesznője volt: a kis Sárika — — —

S egy szép októberi alkonyatkor éppen a kertben sétáltak Sárika és Szőke. Mikor a fenyőkhöz értek, megállottak.

— Emlékszik Sárika arra a napra, mikor ezeket a csemetékét ültettem?

— Emlékszem.

— Azelőtt való nap Soós Gizához akart küldeni.

— S maga nem ment. Haragudtam is ám.

— Nem tudta az okát.

— Most tudom.

— Most sem tudja. Elmondom. Ha az önzéretes férfiszívet kegyetlenül megsértik, akkor a szív inkább megreped, semhogy megalázkodjék. Elmondtam Gizának, hogy úgy sem veszem el feleségül, ha ő kér meg engem. Valószínűleg azt hitte, hogy csak ötlet ez részemről s tegnap levelet írt, melyben feleségül ajánlkozik hozzám. Azt mondja szeret. Nem tudom tréfált-e, komolyan értette-e; az nekem mindegy. A választ még nem írtam meg, holnap írom meg. Irjuk meg Sárika ketten.

— Nem értem.

— A szívem egy kissé megroncsolt, de érzem, hogy a maga áldott légkörében megújul. Magát Angyal Sárikanak hívják. Nem léha bókot, ügyetlen szójátékot akarok csinálni, mikor megfordítom a nevét. Sárika angyal. Igen angyal, az én jó őrző angyalom. Irjuk meg Sárika ketten a választ. Ha még nem szeret is, meg fog szeretni. Gondoskodom róla, hogy megszeressen.

— Szeretem. Ez az iczi piczi fácska a tanum. Nem mondtam senkinek, elrejtettem mint a csiga-biga szívem titkát. Félttem, hogy elrabolja valaki tőlem. Magának adom egészen.

És megírták ketten a választ: »Kisasszony! Ajánlatát nem fogadhatom el, mert mai naptól fogva Angyal Sárikával jegyben járok.«

Aztán meg volt a menyegző is. Soós Gizella nem volt ott a lakomán. Csak egy levél jött tőle: »Szőke, felveszem magával a harezot. Tudom, hogy szeret, szeretnie kell mindig. Az esküvő megvolt, maga azt hiszi, hogy boldogság, gyógyulás lesz a folytatása. Én megmondom mi következik utána: néhány hónapig tartó illúzió, aztán kiábrándulás, elriasztó üresség a szívében s a végén bukás. Gondoskodni fogok arról, hogy bukás legyen a komédia vége.«

S elvitte Szőke az ő szerelmes, kicsi feleségét puha fészkébe. Elfeledtek mindent, csak e boldogságnak éltek. Úgy tetszett, mintha Szőke is elfeledte volna első szerelmét.

Éppen karácsony vigiliáján az ablaknál ültek és kéz a kézben bámulták a imbolygó hópihéket jó kedvű tánczát, és beszéltek a kicsi Jézuskáról és az ő postásáról a jó angyalról, a mikor nagy robajjal egy kis fenyő fával a kezében a friss hótól egészen fehérén betopant Viricza. Nem is köszönt s kezdett hadarni: jaj, jaj Sárika édes ma nálunk volt Gizella néni s azt mondta, hogy megakarja nézni a fenyőfáját. Ott lenn elkezdte rugdosni a Sárikáét s egészen elérte. Én kiabáltam, hogy megmondom nektek, de mégis letörte jaj olyan utálatos volt aztán még azt is mondta: »ezen kezdem boldogságtok megrontását!« Igazán utálatos volt. Utálatosabb mint egy kormos kéményseprő. Mama

azt mondta, hogy vigyem el nektek angyalfiába. Ugye milyen szép angyal vagyok?

Sárika elszorodott, Szőke pedig aprógyertyával, aranyos dióval s még sok mindenféle ragyogó semmisséggel felékesítette a Sárika fenyőjét, azután mikor egészen készen volt, meggyújtotta a gyertyákat, kézen fogta feleségét s a fácska mellé vitte.

— Sárika erre a szent fára esküszöm, hogy soha magát meg nem csalom.

S mikor Sárika, hogy elétolakodó könyeit elrejtse, kiment a szobából. Szőke letérdelt s elfeledve, hogy Viricza is a szobában van, imádkozott: »te pedig édes Jézusom adj a nehéz megpróbáltatás mellé sok, sok erőt, hogy el ne bukjam!«

Viricza tapsolni kezdett. Kaczagásának eleven ezüstje megtöltte az egész illatos szobát.

— Jaj gyere csak Sárika! Olyan furesa volt. Mikor kimentél sógor bácsi letérdelt s hangosan imádkozott: »édes Jézusom adj a nehéz megpróbáltatás mellé sok, sok erőt, hogy el ne bukjam.« Olyan furesa volt, mint egy színész.

Sárika pedig elhalványult, egy éles, metsző gondolat rezdült meg szívében, aztán oda borult az asztalra és sirt, sirt hosszasan, keservesen. Mikor pedig jól kisirta magát, a nedves könnyein is áttörő boldog mosollyal szólt: »meggyógyítottak!« Szőke pedig határozott, önzéretes hangon felelt: »örökre tied vagyok, megvédlek!« Aztán egymás keblére borultak.

S a kis Viricza, hogy látta őket is egymás kebelén, nem késett a kijelentéssel, hogy a mikor neki is ura lesz úgy fogja szeretni, mint Sárika az ő jó sógorát.

vezették az anyakönyveket, mint most. Ok pedig kötelességüknek tartják az anyakönyvvezető intézmény ellen harcolni.

Szólván a szocializmusról, emlékeztetbe hozza, hogy a pogány korban a munkát csak a rabszolgák végezték. De Jézus, ki maga is ácsiparos volt, megdicsőítette a munkát. Azelőtt az Alföldön nem ismerték a szocializmust, a munkások elégedettek voltak.

De mióta a liberalizmus eltörülte a czéhrendszert s a tőke kivette a munkások kezéből — a munka gyümölcsét, azóta van szocializmus. Hosszasabban polemizál Talliánnal. A költségvetést nem fogadja el.

Ruffy Pál Eötvössel polemizálva, azt hiszi, hogy a közigazgatási reform az autonómiának nem eltörlését, hanem föllendülését fogja okozni.

Szól azután a közegészségügyről s festi a magyar mezei munkás lakásviszonyait, mely a közegészségügy legprimitívabb következményeivel sem egyeztethető össze. Szól ezután a nyilvános betegápolás kérdéséről a járványok ellen való védekezésről, a hevenyfertőző betegségek kapcsán a közegészségügyi szolgálatról. Az anyakönyvvezetőkről szólván, védi az egyházpolitikát s tagadja, hogy a hiteket megrendítené.

Molnár és Mócsy kijelentik, hogy izgatni és agítani fognak.

Már pedig a kereszténység alapfeltétele: a kiengesztelődés. Tehát ők nem a keresztény intézmények érdekében cselekednek. Ha a néppárt tovább folytatja agitációját, az intelligenciától fogja magát tartani minden katolikus mozgalomtól, nehogy néppártisággal gyanúsítsák őket.

Fejtegeti ezután, hogy a felvidéken a F. M. K. E. diadallal háttérbe szorította a panszlavizmust, s most a néppárt ismét felélesztette.

Egy hang a néppártól: Kakuktojás az.

Ruffy: Megengedem, hogy a panszlavizmus kakuktojás, de a néppárti tyúk költötte ki.

Meszlényi Lajos: Ki volt a kakas? Viharos derűtlenség.)

Ruffy Pál: Végül egy hazafias ezitátum után kijelenti, hogy a belügyi költségvetést elfogadja. (Zajos helyeslés jobbról.)

Öt perc szünet.

Szünet után Pichler szólott a szocializmusról. Az interpellációkat holnapra halasztották.

Az agrár-szocialista kongresszus.

Holnap ül össze a fővárosban az agrárszocialista kongresszus. A szocialdemokratáknak Magyarországon ilyen nagyjelentőségű kongresszusa még soha sem volt, amit élénken bizonyít az a nagy szám, amelyben a kongresszusra a mezei munkások küldöttei mindenholnan jelentkeztek.

Amint megtudtuk ugyanis, a szocialdemokrata pártvezetéség által összehívott mezei munkások kongresszusára eddigelé 42 község jelentette be részvételét s t. nyomó számban éppen a legistább magyarságu vidékekről. A baj tehát nagy, komoly és tenni kell. Lássuk most mit kívánnak a mezei munkások?

Először is kiöntik egymás előtt a kongresszuson bajikat, jelentéseket tesznek az ország különböző részlein létező viszonyokról s átternek követeléseikre.

Követelik a munkabéreknek pénzben leendő megállapítását s a robot- s hányadmunka eltörlését. Mint tudósítónk előtt egyik vezéremberük kijelentette, a munkabérek nem óhajtkák az egész országra és minden munkaidényre egyformán kiterjeszteni; hanem a mindenkori viszonyoknak megfelelő javítását helyzetüknek.

E követelések kivívása tekintetében megoszlanak a vélemények a szocialisták között. Jó részük tekintve szervezetlenségüket, nem akarja sztrájk vagy más hasonló erőszakos uton kivívni őket, azonban egy frakció, amely határozottan amellett van, hogy a követeléseket *esetleg sztrájk útján* is ki vívják.

A kongresszus egy másik feladata, kidolgozni egy javaslatot, mely a szervezkedésnek

alapjául szolgál. Követelik a *cselédlőrvény eltörlését* és ugy a házi, mint a külső cselédség viszonyainak a modern fejlődésnek megfelelő törvényes szabályozását. Különösen sérelmesnek találják a jobbágyságra emlékeztető cselédlőrvényt és annak harmadik fejezetében foglalt azon intézkedéseit, melyek a mezei munkásokra vonatkoznak s melyek a mezei munkást teljesen védtelenül a munkaadóknak kiszolgáltatják.

Követelik az *egyesülési és gyülekezési jogot*, s — ami nagy aggodalomra ad okot — ki fogják mondani, ha az alföldi kivételes állapotok meg nem szűnnek s továbbra is megakadályozzák minden szabad mozgásukat, azt, hogy titkon s a hatósági ellenőrzés alul kivontan fognak egyesülni és gyülekezni.

Követelik a politikai jogokban való részvételüket, az *általános választói jogot*. Ez a jele annak, hogy nem sajátos magyar agrárizmus, hanem tiszta, hamisítatlan internacionalizmus az, aminek az alföldi munkások hőldolnak.

Sorra veszik ezek után és kritizálják a létező politikai pártokat s végül *kimondják a nemzetközi szocialistákhoz való csatlakozásukat*.

Nem sokkal ezután, február 14. 15. és 16-án Czepléden is lesz szocialista földművelő kongresszus, amelyen résztvesznek azok is, akik a budapesti kongresszuson résztvettek. A kongresszust az agrár-szocialisták köztlevő ellenzék hívja egybe, amelynek élén Várkonyi Istvan földbirtokos és fővárosi építőmester áll. A kongresszus programja különben nagyjában ugyanaz, ami a budapesti kongresszusé.

A politikai divathoz.

Mivel Bánffy báró divatba hozta a *»czitátum«*-okat, hát én sem állhatok ellent magamnak, hogy egyet-kettőt meg ne közzékiassak; ha ugyan úgy nem járok velök, mint a nemes báró; már t. i. hogyha valami *gixert* nem csinálok, mint ő, mikor a Madách lelket vélté magában megnyilatkozni. (És amikor Madách valószínűleg megfordult a *»sir-jában«*.)

És mivelhogy most az osztrákokkal, tehát németekkel van tele a levegő: hát jónak találok, ha mindjárt előljáróban megeresztem azt a czitátumot, hogy: *»Es ist der Fluch der Bösen That, dass sie fortwährend Böses muss gebären.«*

Hát nem irtam én meg a programbeszédemben annak idejében, midőn a kormánypárt részeg kortesei a kéménybe szorítván, azt nem mondhattam el — hogy amint az országgyűlés összeül és a trónbeszédet meghallgatják: hát azután stante pede, ki kell állani a pódiumra egy ellenzéki korifeusnak és azt mondani, hogy: *»Tisztelt Ház! Minekutána ez a képviselőválasztás vesztegetésekkel, erőszakkal — mint a szegény Tuzok esete bizonyítja, kit valami részeg kormánypárti kortesek a vasvillák közé vettek és hahogy egy kéménybe föl mászik, hát aligha ki nem döntik a bétét, — hivatalos presszióval és a hivatalnokok egész seregével, akik mind mozgósítva voltak, mint egy jó Streifjagdon a hajtok, — törvénytelenül lett összeszabálva: hát mi az ellenzék, ilyen országgyűlésen mókázni nem fogunk, hanem úgy teszünk, mint szent Pál az oláhokkal tett, — ajánljuk magunkat; és emegyünk és itt hagyjuk a diétát és azt mondjuk, hogy *abszolútizmus*, hát legyen abszolútizmus; legalább ne gonyolhassa a világ, hogy *alkotmányos abszolútizmus*».*

Hát hogy ezt az én propeziómat el nem fogadták, ez által követték el a — *»böses That«*-ot. Mert ha akkor nekem szót fogadtak volna, hát most Bánffy Dezső báró vagy ott ülne az ő parlamentjében hü Wolfneireivel, a mely parlamentnek az egész művelt világ azt a czitátumot olvasná a fejére, hogy — *»fából való vaskarika«*; vagy azt mondták volna reá legfelsőbb helyről, hogy: Kedves Bánffy! mivelhogy úgy jártál mint az az oláh, aki arra kérte a jó Istent, hogy nehéz fejével a lovára felülni segítse és azután olyat ugrott, hogy a nagy buzgóságban a *lován — átesett*: hát már most menj nyugodni babáraidon és fujd meg a marsot hü Wolfneireidnek, hogy: *»Már siess hazamba vissza vert seregem!«* — Ezt az országgyűlést feloszlatjuk.

Ezt az óriási hibát gumilasztkumozza most már az összes ellenzék, az egy Kossuth-párt kivételével, no de ezt meg hát soha senki ellenzék-

számban nem vette és nem veszi, tehát: — *»de strigis quae non sunt, nulla fiat mentio.«* Passzív viselkedése azonban nem egyéb, amolyan felhő eleibe való harangozásnál, amely miatt ugyan bátran elverheti és elverni fogja is, érett vetéseinket a Bánffy — akarom mondani a — *kvóta jég-esője*. És ez a *»böses That«*-nak az első *Fluchja*.

A második *»Fluch«* a néppárt viselkedése. Ez a párt, melynek legnagyobb kilátása van arra, hogy egyesülve a keresztény konzervativizmussal, rövid idő múlva *többségre juthatna*, a hal és hus politikája között — vaczillál: a költségvetést *általánosságban megszavazza*, de a részleteknél nem szavaz nemcsak, de el is távozik, holmi apró-cseprő érzékenykedésből, hogy — *ne szavazzon*. Hát ez uraim nem erélyes politika: *»sic non itur ad astra!«*

Az öreg Tuzok maga is tizenhárom próbás néppárti, nem szívesen tépi a saját nyáját; de képtelen azon ciztatmot megereszteni neki, hogy: *»aki téged követ, te meg üsd, ha lehel, a — menydörgős menykővel!«* Aztán ha bármely kérdésben, a kiegyezési alapon kívül — az álliberális párttal, ha szavazni látom, mindig az a ciztatmóm Göthétől, hogy:

»Es thut mir in der Seele Weh

Dass ich dich in solcher Gesellschaft seh!«

A harmadik *Fluch* meg az lesz, hogy a kvóta-főlemelést, a mi felől a bécsiek azt tartják, amit Wekerle Sándor mondott a pénz felől, hogy t. i. *»akár kevés, akár sok, de sohasem elég«*. — Bánffy Ő kegyelme úgy a nyakunkba sózza, mint annak a rendje. A mi bizonyára nem történt volna, ha az ellenzék kilépő demonstrációja folytán, az országgyűlést feloszlatták volna: . . . a mi igen valószínű.

Az is bizvást egy *»Fluch«* számban mehet, midőn olyan ember, mint Komlóssy főúr, annyi badarságot összehadar az országgyűlésen, mint ő megeselekedte. Neki is szeretnék valami német ciztatmot a kapucziójára huzni; de inkább csak Krisztusra emlékeztetem, aki azt mondta, hogy: *»Uram bocsáss meg neki, mert nem tudja, hogy — mit beszél?!«* **Tuzok.**

Az irgalmas-rend működése.

— Kórházi betegforgalom. —

Általánosan ismert az az ügybuzgalom, odaadás, a melylyel az irgalmas-rend a magyar korona országainak tizenhárom városában szolgálja az emberbaráti szeretetet, a közegészségügyet. Évenként ezekre megy azon szegény betegek száma, akik gondos, szakszerű, fáradságot nem ismerő munkálkodásuktól nyernek enyhülést, gyógyulást, ápolást szenvedéseikben; követik elismerésre méltó buzgalommal az irgalmas szamaritánus példáját s fáradságukat áldás, hála kíséri.

Nagyvárad közegészségügyi intézményei között az első közé tartozik az irgalmas-rend kórháza, mely már közel másfél század óta működik a többi társházakkal együtt az ember-szeretet magasztos szolgálatában.

Most jelent meg a kórház forgalmi kimutatása az elmúlt 1896. évről; ennek adatai legszebben bizonyítják azt a zajtalan, de áldásos működést, amit a rend nagyváradi tagjai kifejtettek.

A kórház betegforgalma a következő volt: az 1895. évről maradt 13, az 1896. évben felvételt 357, összesen ápolatott 370 beteg. Ezek közül elbocsátatott gyógyulva 309, javulva 19, gyógyulatlanul 5 beteg; meghalt 19. Az 1897. évre maradt 18 beteg. Az ápolási napok száma volt 5929.

Az ápoltak között volt: r. kath. 102, gör. kath. 35, g. kel. 22, ág. ev. 7, helvét vallású 170, izraelita 34. Az ápoltak túlnyomó része iparos volt.

Az év folyamán összesen 44 sebészeti műtétet eszközöltek; s ezek között volt számos igen nehéz és jól sikerült operáció.

Az elmúlt évi kiváló dícséretes működés első sorban dr. W i m m e r J. Julián érdeme, de a rend minden tagja szintén elismerésre méltó munkát végzett.

Az irgalmas rendnek a magyar korona tartományokban Pozsonyban, Egerben, Szepesváralján, Temesváron, Pápán, Kismartonban, Nagyváradon, Vácson, Pécsen, Szakolezán, Zágrábban, Budapesten és Szatmáron vannak kórodáik.

Ezekben 1896-ban összesen 11527 beteget ápoltak.

Ösztön és ész.

— Dr. Székely István felolvasása. —

Érdekes, magas tudományos színvonalon álló felolvasást tartott ma délután az ismert egyházi író dr. Székely István, a helybeli theologia tudós tanára Budapesten az Aquinói szent Tamásról nevezett bölcsélet-tudományi társaságban „Ösztön és ész” cím alatt.

A felolvasás csak egy részlet a felolvasónak „Ösztön és ész” című és nemsokára megjelenő nagyterjedelmű (mintegy 600 lapra terjedő) munkájából.

A felolvasó az állatok életéből vett számtalan tényre mutatja ki, hogy az állatok ösztönei és pedig még legbonyolultabb műsztönei sem követelik azon föltevést, hogy az állatban ész van; ellenkezőleg teljesen kizárják azt, hogy az állat (pl. a hód, méh, hangya stb.) bámulatos czélszerű műveit a maga esze világánál hajlja végre. Az állatot csak czélszerű testi és lelki berendezése vezeti, mely az alkotó bölcsességét hirdeti.

Ezt bizonyítja az ösztön és egyenlő aránytalansága, a felső és alsó ösztönök összefüggése, az ösztön veleszületése, a tanulástól és tapasztalástól való függetlensége, az ösztön emberfeletti bölcsesége, de a mellett vaksága és kénytelensége; továbbá az ösztön egyoldalúsága, faji egyformasága és állandósága, nemkülönböztetése.

A felolvasott részletből is látszik, hogy a szerző készülő munkájában az állatok lélektanát *oly behatóan fogja tárgyalni, amint azt még a külföldi irodalomban is alig tette valaki.* Nagy érdeklődéssel várjuk a mű megjelenését.

A felolvasás különben nagy tetszést aratott és nyomában élénk vita indult meg a társaság szép számban megjelent tagjai között.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Január 28. Az iparos tanonciskolai felügyelő-bizottság ülése délután 4 órakor.
 30. A Berettyó vízszabályozó társulat közgyűlése délelőtt fél 10 órakor.
 31. A biharmegyei kereskedelmi bank közgyűlése délelőtt 9 órakor.
 31. A Szigligeti Társaság matinéja.
 Február 10. A „Szabadság” sajtópere.
 17. Bittner Ferenc sajtópere Szügyi József ellen.
 24. A hírlapírók hangversenye a Sas-ban.

* **A miniszter köszönete.** Turjáy János ungvári gör. kath. iskolás kanonok az ungvári papi árva-leány nevelő intézet czéljaira ezer koronát, az ungvári papi-árvaintézet czéljára ezer koronát, az ungvári kántor-tanítótápi intézet czéljára ezer koronát és az ungvári kántor-tanító-árvaleányház czéljára ezer koronát ajándékozott. A vallás és közoktatásügyi miniszter ezen adományokért őszinte elismerését és köszönetét nyilvánította.

* **Kneipp plébános pótvegrendelete.** Kneipp plébánosnak, a legegyszerűbb és legáltalánosabb gyógymódszer feltalálójának, a szenvedő emberiség ügye annyira szíven fekszik, hogy nemcsak vörishofeni gyógyintézetében, az üdülő betegek számára tartott előadásokon, de irodalmi uton, számos népszerű orvosi szakmunkában is ismerteti az egészség megőrzésének

titkait. E nemű művei az érdemes plébánosnak már egész könyvtárt alkotnak. Pár évvel ezelőtt jelent meg tőle a: *Végrendeletem egészségesegek és betegek részére* című munka. Most ennek kiegészítésül kiadta pótvegrendeletét, a *Codicillus-t*, melyben orvosi műveinek hiányait pótolja s melynek szövegét számos illusztráció és 8 színes melléklet magyarázza. Megszerzhető a híres Herder-féle bécsi czégnél 1 frt 40 krért. Az önzetlen lelkű nagy filantróp úgy látszik nem győz elég tanácsal szolgálni a könnyelmű emberiségnek, még aggkora küszöbéről is feljók kiáltja a: mementót.

* **Felebbezések a fizetésemelés és színházügyben.** Nagyvárad város a legutóbbi közgyűlésen a fizetésemelés kérdésében csupán a tanítók kérvényét méltatták figyelemre s elutasították Gábel Jakab tövényhatósági bizottsági tag azon indítványát, hogy a városi számtisztek fizetése a javasolt összeg felül még újabb 100—100 frittal emeltesse. Gábel Jakab tegnap hosszú felebbezést adott be a közgyűlés határozata ellen a belügyminiszterhez, a melyben vázolja a számtizti állás fontosságát és kéri a minisztert, hogy emelje fel 100 frittal a számtisztek fizetését. — Mint értesülünk, Szokoló Tamás bizottsági tag pedig a színház építése ellen ad be felebbezést, a melyben feltárja Nagyvárad pénzügyeinek jelenlegi szomorú állapotát.

* **Séta-hangverseny.** A 37. József-ezred derék karmestere Herencsirek Ottó mindent elkövet, hogy az előkelő közönségnek minél kellemesebb szórakozást nyújtson. Vasárnap délután 5 órakor ismét séta-hangverseny lesz a Sas nagytermében, a mely alkalommal a József-ezred zenekara a legkiválóbb új zeneműveket vette a műsorba.

* **Villanyvasut Nagyváradon.** A nagyváradi ló-benzin-villany-gőz személyszállító vasut építésének ügye már közel két évtized óta húzódik. Majdnem így régen van meg Mezey Mihálynak az előmunkálati engedélye lóvasutra. Az építés mindig késik. Pár évvel ezelőtt Rozvány Pál aradi mérnök kért előmunkálati engedélyt benzin-motor vagy villanyerőre berendezendő közuti vasutra. Ez a vállalkozó sem épít. Legutóbb az elmúlt évben a gőzmozdonyú közuti vasut adott be egy ajánlatot, hogy a város vele indítsa meg a tárgyalást a személyszállító közuti vasut kiépítése tárgyában. A vasuttársaság beadványa keresztül ment a hivatalos retortákon s tegnap tárgyalta a tanács. Ennek eredményeképpen utasítják a vasut-társulatot, hogy illetékes helyen (a polgármesternél) előmunkálati engedélyt kérjenek s ennek alapján, kész tervvel tegyenek ajánlatot a városnak. Ha ezeket keresztül vizsgál, misem áll utjában a rég óhajtott s bizonyára elég jövedelmező közuti vasut kiépítésének.

* **Temetés.** Tegnap délelőtt 9 órakor szentelték be Csépe József korán kimúlt fiatal ember hült tetemeit. A halottas háznál nagy számu közönség jelent meg, köztük az elhunyt barátai. A felső kereskedelmi tanintézet ifjusága testületileg jelent meg Propper N. János igazgató vezetése alatt. Denes János olasz-i esperes-plébános szentelte be a holttestet s aztán kikísérték a vasúthoz, honnét fél 12 órakor Élesdre szállították. Itt ugyancsak tegnap délután fél öt órakor a családi sirkertben örök nyugalomra helyezték.

* **Villamos-vasut Budapestről Fiuméba.** A budapest—csáktornyai, illetőleg Fiuméig vezető villamos-vasut — mint értesülünk — a létesítés stádiumába lépett. Rövid időn már a nyomjelzési munkálatok is meg fognak indulni. Ama műszaki nehézségek, melyek e kétségtől nélküli vonalnál eddig fölforgotak, meg vannak oldva, a tervszerű eljárást megállapították s a nyomjelzési előmunkálatok annyira előrehaladtak, hogy tavaszkor, amint az idő engedi, a nyomjelzéshez hozzáfoghatnak.

* **Közművelődési egyesület Bihar községben.** A közeli Bihar község az utóbbi időben dicséretesen halad, fejlődik, a mi első sorban a község vezető, előkelő embereinek az érdeme. Legújabb dr. Pechy Károly körorvos buzgólkodása folytán mozgalom indult meg egy közművelődési egyesület létesítése iránt. Az intelligencia melegen karolja fel az eszmét s eddig is sokan iratkoztak be a jómódu gazdák közül is. A tagsági díj évi 2 frt.

* **Dohánygyár a munkácsi várban.** Nagyvárad már régen vágyik egy dohánygyár, vagy más ily hasznot hajtó nagyobb üzemű ipartelep után, hogy ezáltal forgalmát emelje. Eddig a kormány még csak az ígéretésnél maradt s az újabb és újabb gyártelepeket odaadta azoknak a városoknak, amelyeket ki kell elégíteni, hogy el ne pártoljanak a mameluk táborból. — Most ismét van nagy licitáció a városok között, mivel híre ment, hogy a kormány egy új dohánygyárat állít fel. Daczára, hogy Nagyvárad város közgyűlésén is interpellálták a tanácsot, az nem akar semmit tenni a kormány-nál, szóval nem akar ezuttal belemenni a licitációba. Eddig már mintegy 50 kisebb, nagyobb város versenyez egymással a dohánygyárért. A legújabb vetélytárs Beregmegye. Munkácsról írják, hogy a munkácsi várnak dohánygyárra való átalakítása iránt, a mennyiben a kormány a folyó évben egy új dohánygyár felállítását vette czélba. Beregmegye közigazgatási bizottsága Nedeczey János országgyűlési képviselő indítványa folytán, a magyar királyi pénzügy- és igazságügyminiszteriumhoz felterjesztést intézett az új dohánygyárnak a munkácsi várban leendő elhelyezése iránt.

* **Herczegnek a rokka mellett.** A walesi hercegné nemrég rokkát vásárolt, mely mellett ilye, szeret, mint a régi idők szorgalmas háziasszonyai, fonalat szövi. Példáját követte Fife hercegné is, aki egy több mint 100 éves, de még nagyon jól működő rokkát szerzett magának és hercegi férjét nemrég sajátkezűleg font ezernéből kötött harisnyával lepte meg.

* **A vidéki hírlapírók szövetségének** helyi bizottsága tegnap Fehér Dezső elnökle alatt ülést tartott. Az ülés a február 24-iki hangversenyre teendő előkészületeket beszélte meg. Határozatba ment, hogy a hangversenyre meghívót nem bocsátanak ki s a közönség hírlapok útján lesz meghíva. Megállapították a helyárakat és több elnöki közléseken kívül örömmel vették tudomásul, hogy a szövetség pártoló tagjai szépen szaporodnak. Legújabb pártoló tagokul beléptek

Stern Herman (10 frittal)
 Propper N. János,
 Dr. Vuicskies Gyula,
 Dr. Geszti Sándor,
 Szalóki Elek,
 Hefli József és
 Sarkadi Ignác.

* **Ne alkalmatlankodjék, Felség!** Berlini tisztai körökben sokat mulatnak egy eseten, a mi II. Vilmos német császárral történt meg. Potsdam-ban szemlét tartott az unjoneczok felett, azután pedig több kérdést intézett egyesekhez. Így például az egyik unjonecztól azt kérdezte, hogy mi a kötelessége az őrszemnek.

— Mit fog csinálni, ha őrségen áll és közvetlen közelében több ember gyűlik össze?

— Felzólítom őket, hogy oszoljanak szét, Felség.

— Jól van, — szólt a császár. — Egy azonban ott marad. Mit fog ez esetben szólni?

— Ne alkalmatlankodjék, Felség! — felelt az unjonecz, a mit persze úgy értelmezett, hogy ez esetben az illetőnek mondaná azt.

A császár barátságosan mosolygott és így szólt: — Már megyek, nem alkalmatlankodom.

És ezzel mosolyogva fordult egy másik unjoneczhoz.

* **Költözködik a törvénytörő.** Már említettük, hogy a kir. törvénytörő palota gyorsabb felépítése czéljából a törvénytörő hivatalt kiakarják költöztetni a régi reáliskola és

a központi fiiskola épületébe. A városi tanács tegnap tárgyalta az ügyet s elhatározta, hogy a régi főreáliskola épületét évi 2000 frt bérért átengedik a törvénytörvények céljaira. A központi fiiskola épületéből csak annyit engednek át a törvénytörvényeknek, a mennyi az elemi fiiskolának nem szükséges. A mostani lakóknak felmond a város.

* **Tűzoltó különítmény V.-Velenczén.** Várad-Velenczén a város tűzoltó különítményt szervezett s erre a célra elkészítette a szükséges épületeket. Az építés 5404 frt 30 krba került, amelyet a tanács ki is utalványozott a vállalkozónak. Csakhogy, mint értesülünk, egy kis kellemetlen incidens újabb kiadást okoz a városnak. A tűzoltószereknek új raktárt kell létesíteni, mert amelyiket most erre a célra építettek, nem használható. A tűzoltó kocsit nem fér el benne, mivel a raktár alacsonyra van építve. A vállalkozó azzal védekezik, hogy az építkezést a terv szerint vitte keresztül.

* **Aki autogramokat gyűjt.** A napokban meghalt Párisban egy ember. Charles Maron volt a neve, akiről nem tudtak jóformán semmi mást, mint hogy autogramokat gyűjt, de azt azután rettenetes szenvedéllyel. Nem volt az a híres ember, akire rá nem tört volna egy óvatlan pillanatban. Féltek is tőle, mint a tüztől, mert meglehetősen toladó is volt, akit nem lehetett egykönnyen lerázni. Történt, hogy egyszer megharapta Dumas filst a kutyája, amelyről az a hír járt, hogy megveszett. Noha kapja magát Maron és fut Dumashoz.

— Adjon valami kéziratot könyörgött.

— De édes Maron, ön nagyon rossz időbe jött. A kutyám megharapta a jobb kezemet, a ballal pedig nem tudok írni, mondta Dumas.

A zavarba sohasem jövő Maron pedig válaszolt ekképpen:

— Hiszen éppen azért. Azt mondják, hogy a kutya veszett volt és hogy ön is nemsokára... Hisz érti ugy-e? És akkor nagyon nehéz lesz öntől kéziratot kapni...

Dumas persze nem adott neki kéziratot, ellenben kidobatta.

* **Sikkasztó postatiszt.** Rosenwasser Abraham — mint miskolci munkatársunk írja — egyike volt a legregényesebb hajlamu postatisztoknak. Két évvel ezelőtt érettségizett a nagyváradi keresk. akadémián, honnan a debreczeni postánál acceptáltak. Alig volt ott egy félévig, áthelyezték Pestre, hol csak néhány hónapig volt maradása. Onnan Miskolcra helyezték, ahol számos szabálytalanságot követett el, a miért Sátoralja-Ujhelybe tették át. Itt is, úgy mint Miskolczon könnyelmű, feslett életet folytatott; könnyelműségében találja eklatáns magyarázatát az a körülmény, hogy sikkasztásra vetemedett. A pénzkidási osztálynál volt a legutóbbi időben, ott követte el a bűnt, — 150 frtot sikkasztott el. A vizsgálat kiderítette, hogy az nap, melyen »bucsu« szolgálatát teljesítette S.-A.-Ujhelybe történt áthelyezése előtt — tünt el a 150 frt. A konkrét bizonyítékok halmaza folytán S.-A.-Ujhelyből tegnap a miskolci ügyészség börtönébe szállították.

* **Borbély borotva nélkül.** A metzi vasuti váróteremben mulatságos jelenet játszódott le a napokban. Egy gazdag utas, a ki a gyorsvonattal érkezett, mely 35 percznyi várakozás után indult csak tovább, a várakozás idejét arra akarta felhasználni, hogy megborotválkozzék. Kocsit küldtek egy borbélyért, a ki gyorsan meg is érkezett és hozzá is látott a munkához, melyért jó díjazást remélhetett a gazdag utastól. Mikor a szappanozással készen volt, a borotvája után akart nyulni, de majd sóbálványvá változott remületében, a mikor rájött, hogy a borotvát nagy sietségében odahaza felejtette. Az utas rettenetes haraggal tört ki a borbély ellen, a váróterem közönsége pedig kacagott. Egyszerre megjött a vonatindulás ideje s be kellett szállni az utasoknak. Viz nem volt hirtelen kéznél s a beszappanozott utas úgy, a mint volt, felugrott a kocsijába, a szerencsétlen borbély pedig sirva gondolt az elszalasztott jó borraivalóra!

* **Madame Rigó megszökött.** Még nem hiteles a hír, a megerősítés még hiányzik, de már illatozik valami, amiből új fejezet lehet a hercegnéből cigányprimás szeretőjévé vedlett excentrikus amerikai milliomosleány századvegi regényében. Szóval, mint ahogy azt minden újságolvasó tudja, az idill ez időszerű stációja Genua. Ott él Rigó János hegedűművész és »madame Rigó« egy szállodában. Onnan sürgönyzik Berlinbe a Localanzeiger-nak, Berlinből pedig ide nekünk, hogy Chimay hercegné összeveszett Rigóval és elutazott Genuából. Hogy hova, arról egyelőre nem szól a krónika, mely ezuttal semmi biztosat nem tud és megerősítését várja.

* **Merénylet egy vonat ellen.** A bécs—varsói vonalon a napokban vasuti szerencsétlenség történt. Ismeretlen tettesek Skiernewice állomás közelében a vágányokra nagy köveket helyeztek s a gyorsvonat óriási rázkódással akadt meg utjában. A mozdony jelentékenyen megsérült s az utasok közül is többen szenvedtek sérüléseket. Közöttük volt Trnabelzko herceg, Minszk kormányzója, Klodov gróf vilnai marsal is. A tetteseknek még nem akadtak nyomára.

* **Örökös menyasszony.** Egy agg nő hunyt el Debreczenben a napokban, aki zavart elmével azt képzelte, hogy menyasszony. Betöltötte már 92-ik évét, nemes család gyermeke volt s jobb napokat is látott, de már régen bekerült a debreczeni ev. ref. ispotályba. Volt egy édes rögeszméje, a menyasszonyság, a melyet ott is ébrentartottak benne s amely boldoggá tette életét. Abban a boldog hiszemben élt, hogy az ő örökifju bájai hol ezt, hol azt az embert bájolgják el. Az ispotályi szegény nők humora levelet írtak neki, amelyben a fővárosba csalogatja. El is megy, ha engedik. Ezt a vőlegényt azután halottnak nyilvánították a lakótársnői s elhitették vele, hogy több ezer frtyai örökséget hagyott reá. Került mindjárt másik vőlegény, aki gyűrűt is küldött neki — rézből, melyet az örökös menyasszony szinaranyrak képzel boldog szerelmi mámorában. Volt vagy öt ilyen jeggyűrűje. Fiatalosan, cifrára akart öltözködni s reggeltől napestig várta a vőlegényét. Egyszer találkára is elment s fájó szívvel tért vissza, panaszolva, hogy a vőlegénye a lóról leesett és betörte a koponyáját. Ami kis pénze volt, azt elcsalták tőle azzal az ürüggyel, hogy távollevő vőlegényének pénze van szüksége. Mégis sok százezerrel rendelkező nagy ur nem volt olyan boldog, mint az örökös menyasszony az ő képzel, megható boldogságában, örökös szerelmében, a melylyel most örökre elpihent.

* **Egy menyasszony, egy vőlegény és öt férj.** Kerek nagy világon van ugyan több menyasszony és vőlegény egyenél, férj ötnél, de mégis ennel többet képzelni sem lehet, mint a fentebb említett öt férj, egy vőlegény és egy menyasszony, mert mind az öt férj és egy vőlegény azé az egy menyasszonyé. Az öt férje volt, a vőlegénye pedig van. A dolog magyarázata a következő: Linter Leonóra urnó a napokban esküdtött örök hűséget vőlegényének. Ez az: egy vőlegény. Volt négy vőfélye: ez az ötből négy férj, mind a négy miss Linter volt férje, a kiktől egy-két hónapi együttlét után elvált. Az ötödik férj az volt volna az ötödik vőfély, de rosszullete miatt levélben mentette ki elmaradását. A dolognak különös pikantériát ad az a körülmény, hogy az öt volt férj most, a válás után van csak igazán jó barátságban a volt feleségével, Tagadhatatlanul biztató auspiciumok között léphetett az oltárhoz a miss Linter vőlegénye, ha végig nézte a vőfélyeket.

* **Körözés.** Stein Samu nagyváradi illetőségű házaló, nagyobc összegről szóló lopást vitt véghez, aztán szerencsésen megugrott. Most országsszerű köröztetése lett elrendelve. Alacsony természetű, vereshaju emberke Stein s valószínűleg nyomára fognak akadni szegénykének.

* **Elfogott tolvaj.** Vaczel János cipész-től ezelőtt egy hónappal Gábor János cipész-le-gény hét pár cipőt ellopott és megugrott vele. A rendőrség elrendelte körözését s tegnap már az ügyészség börtönében gubbaszkodott a szökevény.

MULATSÁG.

Jogász colon-bál.

— Január 27. —

Merkurius, teljes kedvvel dirigálta a cigányokat s a kedélyeket legfelsőbb fokra csigázta fel, — a mulatság reményen felül sikerült.

A város intelligenciája találkozott tegnap a Zöldfában s fesztelen igazi jókedv fűszerezte a mulatságot, mely méltó volt a jogászok hírnevéhez.

Este kilencz órakor kezdődött s kezdettől fogva a kora hajnali órákig nem csökkent a kedv, fáradhatatlanul járták a táncokat, — aki ott volt nem is fogja egyhamar elfelejteni.

A négyeseket 50 pár táncolta s R á c z Jóska pompás zenekara húzta a talp alá való csárdásokat, andalító valczereket stb.

A mulatság méltó befejezése volt annak a kellemesen eltöltött 8 kolon estélynek, melyek valószínűleg ismétlődni fognak a jövő farsangon.

Jelen voltak:

A s s z o n y o k: Ficzek Lajosné, Vári Szabó Béláné, Géczy Lajosné, Fényes Kálmánné, Özv. Magyary Józsefné, Steiner Arminné, dr. Konrad Márkné, Gálbory Józsefné, Király Ika, Száhlender Károlyné, Tóth Mártonné, Özv. Tóth Józsefné, Eleméry Aurélné, Járossy Károlyné, Persz Adolfné, Frankó Endréné, Pallay Lajosné, Sebő Pálné, Schwartz Ferenczné, Schwartz Mártonné, Sebestyén Lajosné, Kiss Ernesztin, dr. Korda Kálmánné, Zatureczky Albertné, Baróthy Sándorné, Tóth Jenőné, Hoffmann Henrikné, Ferencsik Ödönne, Cseresznyés Albertné, Pékánovics Imréné.

L e á n y o k: Sipos Elza, Persz Aranka, Ficzek Margit, Vári Szabó Margit, Konrad Margit, Schwartz Margit, Magyari Gabriella, Eleméry nővérek, Tóth Elza és Mariska, Géczy Irén, Nábraczkay Margit, Lakatos Krisztina, Pallay Erzsike, Tóth Karola, Frankó Margit, Korda nővérek, Járossy Karola, Deák Margit, Molnár Ida, Tóth Margit, Sebő Anna, Sebestyén Edith, Száhlender Margit, Zatureczky Paula, Cseresznyés Lujza, Király Klára, Kiss Anna stb.

Farsangi naptár.

- Január 30. Tiszti estély a Kereskedelmi Csarnok helyiségében.
 • 31. A 48-as Népkör bálja a Zöldfában.
 Február 2. A román ifjak hangversenye és táncestélye a Sasban.
 • 2. Batyubál a Félix fürdőben.
 • 6. A Réti Népkör bálja a Zöldfában.
 • 7. Református bál a Sasban.
 • 20. Posta- távirtdal-estélyek és szolgák táncestélye a Zöldfában.
 • 24. Hirlapírók hangversenye.
 • 27. Tiszti estély a Kereskedelmi Csarnok helyiségében.

Igazságszolgáltatás.

A Tömösváry bankja.

— Saját tudósítónktól. —

Aki majdan megírja a magyarországi szövetkezek történetét, T ö m ö s v á r y Istvánnak kénytelen lesz külön fejezetet szentelni, mert ő egymaga öt szövetkezetet alapított hazánkban.

Igaz, hogy korai likvidálással multak ki valamennyien, de ennek nem ő az oka, hanem a szövetségi tagjai, akik nem engedtek neki időt, hogy fényes programját megvalósítsa s a geniális férfit bevádolták a büntető törvényszéknél.

Legutóbb a hazai ipar- és terményszövetkezeti társulatot alapította amelynek az alapszabályok 2-ik §-a szerint az volt a célja, hogy a tagok anyagi jólétét előmozdítsa. Tömösváryi, aki a szövetséget vezérigazgatója, tehát első tisztviselője volt, első sorban a maga jólétét akarta előmozdítani. Minthogy a kétezer darab törzsüzletrésztörvénynek, amelyből a szövetséget egy százezer forintos alaptőkével akart teremteni, nem akadt vevője, más tervet eszelt ki, jólétének előmozdítására. Fogyasztási fióktelepeket és ügynökséget állított föl az országban, de csak azokban a községekben, ahol legalább is ötven elsőbbségi üzletrészt jegyeztek. Fölhívásában, amelyek sok ezer példányban terjesztetett, a következő kedvezményeket biztosította a fióktelepeknek és ügynökségeknek:

1. Minden tag házi szükségletét potom áron kapja, mert az igazgatóság őri raktárt tart a központban.

2. A tagok terményeit a szövetséget helyben budapesti áron fogja megvenni, sőt a még be nem takarított terményekre előleget is ad.

3. A megszorult tagok olcsó hitelt kapnak.

4. A jegyzett üzletrészeket hetenkint tíz krajczárjával törleszthetik, de a kedvezményeket már az aláírás pillanatától kezdve élvezik.

A fölívásnak páratlan hatásáról bárki meggyőződhetett, aki ma a büntető törvényszék első számú tárgyaló-termébe benézett. Nincs község a Kárpátoktól az Adriáig, amely ott képviselve ne lett volna. Valamennyien a fióktelepre s a vele járó olcsó hitelre pályáztak, valamennyien Tömösvárytól várták anyagi jólétük előmozdítását s fölös számmal jegyeztek elsőbbségi üzletrészeket. Ezzel csak a vezérigazgató anyagi jólétét mozdították elő, aki a befizetett részleteket a maga jótékony céljaira költötte el. De ez nem volt elég, hanem még kaucziós üzletvezetőket is szerződtetett a vezérigazgató s ezen a réven is szaporította jövedelmét. Ezért a sokszoros csalásért és sikasztásért ült ma a vádlottak padján.

Az ítélő tanácsban Eördögh András elnököt, a kinek Tömösváry elmondta, hogy egy debreczeni szövetségetnél tanulta ki az alapítás mesterségét s fölzsabadulván, előbb a néhai országos keresztény-szövetséget, majd valami gazda-szövetséget s utóbb az általános termény- és iparszövetséget alapította.

Az elnök: Hogyan mondhatta ön a fölívásában, hogy a százezer forintnyi alaptőkéket már befizették, jöllehet egy krajczárt sem fizettek be?

A vádlott: Kérem, az alapszabályok szerint be volt fizetve.

— Ne csürjön-csavarjon, hanem feleljen egyenesen. Önöknek egy krajczárnyi készpénzük sem volt, még az a 481 korona is hiányzott, a melynek a pénztárkönyv szerint a kaszába kellett volna lennie.

— Azt éppen akkor fizették ki, a mikor a szövetséget lefoglalták.

— Ön továbbá háztulajdonosnak írja magát alá a fölíváson. Ebből mindenki azt következtethette, hogy önnek az Andrassy-uton négyemeletes háza van, holott egy esőszkunyhója volt a Rézmál-dűlőben.

— Kérem az is csak ház.

— Szép ház, mondhatom. Aztán eldicsekedett a fölívásban, hogy óriás raktárak van a központban. Hol volt ez a raktár?

— A Bomba-téren.

— És mi volt abban?

— Volt abban mindenféle iparcikk.

— Az igaz. Csakhogy az egész raktár a szakértők becslése szerint nem ért többet kétszáz forintnál. Ilyen raktára pedig a legutolsó szatócának is van.

Ezután a tanuk kihallgatására került a sor.

A tárgyalás előreláthatólag két napig fog tartani.

Elítelt segédjegyző. Balla Istvánt, a belényesi járásbírósg kisebb kihágásért 10 forint pénzbüntetésre, esetleg két napi elzárásra ítélte. Egyidejűleg megbizta az előjáróságot, hogy a 10 frtot a nevezetett hajtsa be. A belényes-ujlaki segédjegyző fel is vette ez összeget, azonban vele el nem számolt s az illetőt a csendőrök elkísérték, hol védekeztek, hogy már kifizették a bírságot. Természetesen a segédjegyző Buda y József ellen megindították a vizsgálatot. Azzal védekezett, hogy a jegyzőnek adta át az összeget, ez azonban mindent tagad, ugyszintén a férje is. A kir. törvényszék ez ügyben tartott tegnap délután végtárgyalást s Budayt sikkasztás vétségében bűnösnek mondta ki és 100 frt pénzbírságra, behajthatatlanság esetén pedig megfelelő elzárásra ítélte. Az ítélet ellen mindnyájan felebbezést jelentettek be.

Csöd. K u t a s i Dávid nagyváradi könyvkereskedő fizetéképtelenség miatt tegnap csödtét kért maga ellen. A törvényszék ezt el is rendelte s a még meglevő portékákat bírósági zárat alá vette.

A háromszoros háziasszony. Pár nap előtt B u k a y György szerkesztőségünkben panaszt tett a rendőrség ellen, mert egy közrendőr nevével állítólag brutálisan bánt el. A rendőrségnél megindították a vizsgálatot s küült, hogy tulajdonképpen Bukayné a hibás, mert amiért egy cigányasszony narancsait a piaczon ellopták, nekiment a rendőrnek s nemesak, lehordta, hanem még körmei helyét is a rendőr képén hagyta. Tanuk bizonyítása szerint a rendőr a legkorrektebbül járt el s éppen ezért az ügyet a rendőrség áttette az ügyészséghez s Bukayné h a t ó s á g e l l e n i e r ő s z a k m i a t t kéri megbüntetni.

REGENY-OSARNOK.

„Önkéntes előre.”

Németből szabadon „NÉMÓ.” 1

»Csata!« — — — — »Háboru!« — Élet sen hangzott ezen félelmetes kiáltás és minden szívet félelemmel töltött el. — Csata: kiáltá a német nép halálos ellensége a mint fölrezenyugodalmából és a békés eszközöket félretéve, a virágzó iparát félbe hagyva kardot ragadott. Egyedül állott mint egy ember, hogy a gonosztettet megboszuja s a békezarát megfenyítse.

Tudjátok-e mit jelent ez a szó »Csata«? — Halált és nyomort jelent ez száz és százféle módozatban. A legbékésebb családok nyugalma meg lesz zavarva, a családfő talán a legnagyobb nyomorban kénytelen ott hagyni családját a nélkül, hogy a reménynek csak legkisebb szikráját nyújthatná arra, hogy vissza tér-e még valaha?

Ugyanigy jár az a sok ezer ifju tetterős ember és ki közül sokra talán a legszebb reményeket építette már a szerető családjá. De ez még nem elég, még mást is követel a hadak Istene magának áldozatul; a legszebb vetések szét lesznek taposva, a házak lerombolva, felgyújtva, szóval mindenütt kérlelhetlen kiméltetés és a kegyetlen halál pusztit.

Nemsokára a háboru hírére, én is megkaptam behívó jegyemet, mely a csatára szólított.

Huszonnégy órával ezután már ezredemnél voltam. hol találkoztam egy régi jó barátommal, kivel együtt szolgáltam Berlinben az Ulánus gárdánál mint önkéntes, azonban akkor olyanok voltak a viszonyok, hogy egyikünk sem lett tartalékos, noha Róbert, mert ugy hívták barátomat, kitűnő lovas és a mi fő igazi jó katona volt.

Tehát mint közönséges Ulánusok vonultunk be ezredünkhöz, azonban nekünk, ez mind egy volt, hogy mily rendfokozatba esünk el a hazáért. Mi mint jó bajtársak jó és rossz körülmények között együtt akartunk maradni és mint bátor katonákhoz illik halál megvetéssel küzdeni.

Hihetetlen rövid idő alatt be lett a mozgósítás fejezve és a poroszok szövetségeikkel harcra készen állottak a határon. — Már napok óta folyt a kü delem váltakozó sikerrel, de nagyobb részt a németek javára. A mi ezredünk a győzelmes hadsereg élén menetelt Franciaország szíve felé, azonban mi még nem jutottunk abba a helyzetbe, hogy az ugynevezett »Tűzkereszt-séget fölvegyük, mivel a mi századunk eddig csak előőrsi és járőr szolgálatot teljesített.

Egy napon azután századunk oldalvédnek lett kirendelve és egy szép erdei uton menetelt nyugodtan lépésben. — Róbert mint rendesen oldalam mellett lovagolt a század élén. azonban észrevettem, hogy fölűnően hallgatag és szeméit folyton a földre sít, eltérőleg az eddigi vig természetéhez képest.

Megkértem Róbertet, hogy mondja el szomorúságának és buskomorságának okát, hátha ez által könnyítek baján és talán találok vigasztaló szavakat is. »Talán az otthoniakra gondolsz?« fejezem be kérdésemet. »Igazad van Félix« felelé bajtársam és legjobb lesz ha elmondom neked élettörténetem, mert abból lehetek az egész szomorúságom. Egyszerű az én történetem, mely gyakran fordul elő az életben, azonban mielőtt hozzá kezdenék, meg nem álhatom, hogy neked meg ne mondjam bevezetésül, hogy szerencsétlenül szeretek egy leányt. — Ezután reám tekintett, de mivel látta, hogy nem felelek semmit, így folytatta történetét: »Igen szerettem, ki már el volt jegyezve a nélkül, hogy ezt tudtam volna. E közben kitört a háboru, melynek annyiban örültem, hogy legalább nem kell saját kezemmel véget vetni életemnek, mert remélem, hogy egy ötven golyó jut majd nekem is, mely végét veti megmérhetlen szenvedéseimnek.

»Kérlek hagyj abba az ilyen beszédet« mondám neki nyomatékosan, hogy lehetsz ennyire elkeseredve ily fiatal korban?

»Te tudod« folytatá Róbert, hogy szüleim és én minden áron Heringsdorffba mentünk üdülés végett, sőt még szolgálati évem alatt is kértem pár napi szabadságot, hogy ezen kedves helyet fölkeressem. Heringsdorffban megismerkedtünk egy németalföldi családdal, kikkel azután minden esztendőben összelátalkoztunk.

Ezen család egyetlen leánya Hedvig nekem az első alkalommal mindjárt nagyon megtetszett és ettől fogva mély rokonszenvvel viseltem iránta. Már mint gyermekek együtt játszadoztunk a tenger partján és korunkkal együtt a vonzalmunk is növekedett egymás iránt és végre kifejlődött a legigazabb szerelemmé.

Valahányszor el kellett válnunk a nyár végeztével, mindig nagy fájdalom fogott el, melyet fokozott még az is, hogy semmi állásom nem volt még.

Folyton szívemben hordozva őt következt el a szolgálati évemnek kezdete, melynek végeztével csapás csapás után ért. Nemsokára meghalt az atyám és a kevés vagyonnal, melyet örököltem gazdálkodni kezdtem és minden törekvésem oda összpontosult, hogy magamnak a társadalomban egy tisztességes állást szerezzek. Beutaztam egész Európát, hogy ismereteimet kibővítem és hogy céloimat annál könnyebben elérhessem. Visszatérve utazásomból nemsokára elvesztettem édes anyámat is. A sors csapásától megtörve egészen egyedül maradtam. Kihevertem némely ezen nagy vesztet, elhatároztam hogy Hedvigéhez utazom és megkérem kezét, mivel időközben sikerült magamnak egy állást szerezni, mely meglehetősen jövedelmezett.

Róbert itt mélyen lesütő fejtés egy könyvsepp jelent meg szemében, épen mikor felhangzott harsány vezényszava kapitányunknak »1 század« ügétést!

Mintegy 1/2 óráig haladtunk úgy, mely idő alatt természetesen nem beszélhettünk egymással.

»Lépést« hangzott fel újra a vezényszó, mire Róbert így folytató történetét.

»Már több év mult el mióta Hedviget nem láttam, elgondolhatod tehát, hogy mily lázasan készültem az utra és hogy micsoda érzések dultak keblemben.

Megérkezve, a körülmények igen kedvezők voltak, a menyiben Hedvignek az atyját talál tam csupán magában otthon. — — — — —

Rövid akarok lenni, Hedviget ez előtt 2 hónappal eljegyezte egy katona orvos. Láttam is a jegyeseket sétálni, a nélkül azonban, hogy ők engem láttak volna.

Róbert szünetet tartott.

»És azt hiszed, hogy ő szeretett téged« kérdém őt.

»Igen!« kiáltá bajtársam átszellemlülve.

»Miért adta akkor másnak a kezét?«

(Folyt. köv.)

UJ VASUTI MENETREND.

Érvényes 1896. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8 ⁴⁵ regg., 2 ³⁷ éjjel, személyvonat 11 ³² d. e., 2 ³² d. u., 11 ³² éjjel.	Budapest-Püspökladány felől gyorsvonat 7 ⁰⁸ este, 2 ¹¹ éjjel, személyvonat 7 ³² reggel, 3 ⁴² d. u., 1 ⁴⁸ éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ¹⁸ éjjel, vegyes- vonat 1 ³² d. u., sze- mélyv. 3 ⁵⁸ délután, 2 ⁰⁶ éjjel.	Kolozsvár felől gyorsvonat 2 ³⁰ éjjel, 8 ³⁸ reggel, személyvonat 10 ¹⁴ éjjel, 11 ²⁷ d. e. vegyesvonat 8 reggel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10 ³⁰ d. e., 4 ²⁵ d. u., vegyesvonat 7 ³⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felől vegyesvonat 8 ³⁰ r., sze- mélyvonat 9 ³² d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskóh* felé ve- gyesvonat 4²⁵ reggel, 1⁴⁹ d. u.	Vaskóh-Belényes* felől vegyesvonat 11 ⁰⁵ d. e. 9 ¹³ este.
Érmihályfalva felé ve- gyesvonat 6³⁰ r., 4³³ d. u.	Érmihályfalva felől ve- gyesvonat 8³⁰ r., 9¹⁴ este.
Ósi-Kót-Gyoma felé sze- mélyvonat 7 r., vegyes- vonat 1³⁵ d. u.	Gyoma-Kót-Ósi felől ve- gyesvonat 10⁰⁵ d. e. személyvonat 8 este.

* Ezen vonatokkal lehet a Félix-fürdőbe és vissza közlekedni.

TAVIRATOK.

A megsértett kegyelet.

Budapest, január 27. (Saját tud. táv.)
A Kisfaludy Társaság mai zárt ülésén Alexander Bernátot, Riedl Frigyes, Rákosi Viktort, Somló Sándort, Palágyi Menyhértet és Palágyi Lajos tagokul beválasztották. A Palágyiakat még az elhunyt Vajda János ajánlotta. A zárt ülésen éles összekocczanás volt a Vajda János felett tartandó emlékbeszéd megtartásának kérdésénél. Gyulai Pál hevesen megtámadta Vajda János politikai jellemét. Bartók és Vadnay védelmezték Vajdát. Az ingerült szóváltásban erős kifejezéseket használtak.

Majláth kineveztetése.

Budapest, január 27. (Saját tud. táv.)
Majláth kineveztetését coadjutor cum iure successionis a mai minisztertanács tárgyalta, s elhatározta. Báró Bánffy a kinevezésre vonatkozólag ő Felsője elé terjesztendő fölterjesztést magával vitte Bécsbe, a hova az éjjel elutazott.

Bünyvádi feljelentés Bánffy ellen.

Budapest, jan. 27. (Saj. tud. táv.)
Az ismeretes levéltitok megsértése miatt Blaskovich képviselő megtette a bünyvádi feljelentést Bánffy Dezső miniszterelnök, továbbá Rosenberg és Veszzi József ellen. Az ügy ilyen fordulata elé nagy várakozással néznek.

A görög hadsereg szervezése.

Athén, jan. 27. (Saját tudósítónk távirata.)
A hivatalos lap közli a hadügyminiszter rendelkezését, mely az 1891-iki korosztály tartalékát május 2-ára hívja egybe. A behívott legénység a most szervezett görög hadseregnek ama részét fogja képezni, mely a thébai táborban lesz összpontosítva.

Szerkesztői posta.

Viktor. Köszönjük a szép tárczát, az ígéretet pedig nyugtázzuk. Számítunk beváltására. Nelli ke története egészen be van fejezve?

K. Ö. Ráismert-e cikkének bevezetésére! Az ilyen cikkeket mindig aktuálissá kell tenni. Várjuk a folytatást. Két hetenkint jöhet. Levelem egyik részét félre értette: a multa nem nyújthatok semmiféle reményt.

Vidéki tudósítóinknak. Újév óta többen ajánlkoztak tudósítóknak és éppen helyekről, ahol már régóta van tudósítónk. Némelyik azzal indokolta ajánlatát, hogy miután látom, hogy ról nincs levelezőjük, ezennel felajánlom szolgálomat. Ez ugyan nem nagy dícséret az illetőkre. Jövőre pontok helyett a helynevet fogjuk kitenni.

H. Gy. Egy félszázad óta nem szoktak úgy írni, hogy: »nevezzük az első vadászt A.-nak, ez így szolt B.-hez«. A tárcza lehet egyszerű rajz, leírás, esemény, társadalmi vagy tudományos probléma. — háttérben mindenütt a morál. Ezek közül egyet sem tudunk megtalálni dolgozatában.

Sólyomkeő. Kiszáradt a tintája? vagy leesett a hó és vadászatra adta magát? Szeretnénk, ha a szép kezdetnek folytatása is lenne.

Curiosus. Második tárczája jobb, talán sorát ejtjük. — L e n k e úgy tudjuk magyaros alakja Karolinának, ezt pedig nov. 4-én szokták megülni. Kérjük, folytassa tudósításait.

Tuzok. Attól féltünk már, hogy komolyabb baj van, hogy még sajátkezü újévi gratulációnk (amiben kevés halandónak volt része) sem tudta megindítani. Reméljük, most már — legalább a tavaszig — gyakrabban lesz szerencsénk. Vasárnap már a puskát is szegre akasztják.

KÖZGAZDASÁG.

A tőzsde-ankét.

A tőzsde reformja ügyében összehívott tanácskozás tegnap befejezte ülését. A börzebírótság ügyében többek után Kornfeld szólalt föl. Utalt arra, hogy a hatáskörnek a tőzsde tanácsával javasolt megszorítása, mely szerint az illetékesség jövőben csakis oly felekre szorítkozik, kik a börzének tagjai vagy bírnak azzal a kvalifikációval, hogy azok lehessenek — azzal okolható meg, hogy ily módon a hivatalos elemeket és játékosokat ki fogják zárni. Matlekovits az illetékességet a tőzsdén kötött ügyletekre és a Lörze forgalommal rokonárukra, mint cukor, kőolaj stb. akarja szorítani.

A börzeadó kérdésénél a miniszter kijelentvén azt, hogy az értéktőzsde megadóztatására vonatkozó javaslat a pénzügyi miniszteriumban már készen van, csakis a *terményüzletek* megadóztatása került szóba. Az agráriusok tekintetbe véve azt, hogy ha az értékbörze adó alá kerül, az alól a terményüzletet sem lehet a jog és igazság sérelme nélkül kivonni, az adót, ellenére a mezőgazdaság mai helyzetének,

behozandónak jelentették ki, nehogy ellene nyilatkozván, fegyvert adjanak ellenségeik kezébe. A merkantil urak azonban az adót perhorreskálták, a mit nem is lehetetlen megokolni, lévén minden adó kényelmetlen az érdekeltekre nézve.

Ezután a miniszter köszönetét fejezte ki az értekezlet tagjainak, a tanácskozást befejezettek jelenti ki. A tagok részéről Hegedüs Sándor mondott köszönetet a miniszternek.

Az italméresi adó megszüntetése. A pénzügyminiszteriumban már egy hete szakadatlanul tanácskoznak a szeszitalméresi adó megszüntetése ügyében. A tanácskozás a söritaladóra és a cukorfogyasztási adóra is kiterjed. E tanácskozásokról az »Italmérés« című adóügyi szaklap a következőket írja: A pénzügyminiszterium, úgy látszik, komolyan kezébe vette az adótörvények módosítását és miután tudunkkal az előmunkálatok már régen elkészültek, de sőt maga a törvényjavaslat is már ki van nyomtatva, e hosszú tanácskozás arra mutat, hogy az eddigi kidolgozás revízió alá vétetvén, az most lényeges változásra megy keresztül. Hogy minők lesznek azok a változások, miután a tanácskozás egyes részletei még ki nem szivárogtak, eddigelé megtudunk nem sikerült. Annyit azonban máris konstatálhatunk, hogy a bérleti rendszer már csakugyan utolsó napjait járja.

Husszövetkezet Biharban. Bihar községben, mint levelezőnk írja, évekké elzött *husszövetkezet* létesült, melynek célja a marhahusnak lehetőleg olcsóbb élvezetése, miért is concurrentiát akart csinálni a régi időtől fennálló egyetlen mészárszékkal szemben. A bihari fogyasztó közönségre eleintén ez nagyon is jótékony működésnek bizonyult, mert különként 40 kr. helyett legdrágább árban is 30 kr-ért kapták az élvezhető húst. Az elmúlt év végén a szövetkezet megbukott. A bukásra több rendbeli visszaélés és szabálytalanság szolgáltatja az okot. A vágó és huskimérő legényt a gazda például nem számoltatta meg rendesen havonként. Denique a szövetkezet feloszlott. Most, újév után azonban *megindult erősen a mozgalom* a husszövetkezet újra szervezése érdekében. A jobbmodu gazdák közül eddig mintegy 60-an álltak össze és még remélhetőleg többen is befognak lépni s legközelebb a szövetkezet megkezdí a népre nézve hasznos működését. — Ezenkívül egy *piczulás-bank* létesítésén is fáradoznak Biharban.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1896. jan. 26-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Ó buza 7.80 Uj buza 7.60 Kétszeres buza, 5.90—5.80. Rozs 5.90—5.70 Árpa 4.10—4.00 Zab 5.00.—4.90 Tengeri 3.40 uj 3.30 Borsó 15.—Lencse 17.— Bab 7.10. Köleskása 12.00 Burgonya 2.40. 100 kiló Lángliszt 14.00. Zsemlyelisz 13.50. Fehérkenyér liszt 12.70 Barnakenyér liszt 10.70 széna fuvarral 2.60. Szalma fuvarral 1.60 Szalonna 56.— 6 kiló zsúpp-szalma 08 kr, 150 kgrm. alom-szalma 04 kr. 1 köbméter tűzifa. bikk 3.10, tölgy 2.90, eser 3.35. 100 kiló marhahus —.52. Öntött gyertya —.54. Lámpaolaj —.50. Egy liter bor 6 50, uj 40. Pálinka 36 szilvapálinka 80, szesz 85. Egy métermázsa kő-só 10.70, nyers fagygyu 24.—, olvasztott fagygyu 34.—, szappan 25.—, birka gyapju — magyar gyapju 00.—. Egy hektoliter ó-bor 34.— uj bor 23.—, mész 1.00, kemény faszén 1.80, puha faszén —, kendermag 7.20 köles 4.90 repce 11.00, dió 17.—, mogyoró —, aszu szilva 20.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 14, szalonna 64, sertéshus 52, juh-hus 34, veres hagyma 10, fog-hagyma 28, bors 1.10, paprika 1.50 barnakenyér 10. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. Bükköny 0.00 mm. Luczernamag —. frtig, 1 mm. Lóhere ——— 1 mm Burgondi —.

Marha ártáblázat 1896. január 26-ról egy pár első rendű jármás ökör 250—290 egy pár másodrendű jármás ökör 190. 240, egypár harmadrendű jármás ökör 100, 180. 1 pár fejős tehén 68—170. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 60—78 1 drb. vágó tehén 150 kgr. 44—62. 1 drb. veres borju 9—141 drb. fél éves borju 15—25. 1 drb. egy éves borju 22—38. két éves borju 30. 54. 1 drb. hizott sertés 44, 70. 1 pár fél éves 14. 23 32. 40, 1 pár egy éves sertés 33. 45, 1 pár két éves sertés 50. 70, egy drb. jó igás ló 50 75, 1 pár ökörbőr 16—21. egy pár tehénbőr 12—15 borjubőr 4—5,— 1 pár lóbor 6.—9. 1 pár juh bőr 0.00—0.00

Forgalmi kimutatás 1896. évi jan. hó 26-ról: Tiszta buza körülbelül 200 hltr, kétszeres buza 100 hltr, rozs 250 hltr, árpa 50 hltr. zab 100 hltr, tengeri 300 hltr, burgonya 350 hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy 125 drb, félhizott 160, sovány 250, süldő 280, malacz 120, hizott marha 9, jármás ökör 210, fejős tehén 170, borju 138, bivaly 5, juh és kecske — ló 193.

Terménytőzsde.

Budapest, jan. 26.	
B u z a	ősze, bácskai 7.56
»	ősze, északi 0.—
»	október-novemberre, bácskai 8.62
»	okt.-nov.-re északi 3.50
R o z s	ősze bácskai 3.—
R o z s	ősze, északi 5.60
T e n g e r i	okt.-nov.-re, bácskai 5.34
»	okt.-nov.-re, északi 6.87
R e p c z e	október-novemberre, bácskai 3.88
»	okt.-nov.-re, északi 4.35

Bécs, jan. 26.	
B u z a	tiszai 8.85—0.—
»	bánsági 8.46—0.—
»	bácskai 8.62—0.—
»	szokványáru ősze 0.—0.—
B u z a	szokványáru tavaszra 7.20—0.—
R o z s	tiszavidéki 3.95—0.—
»	szokványáru ősze 6.25—0.—
»	szokványáru tavaszra 6.25—0.—
T e n g e r i	magyar 6.41—0.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és érték-tőzsdén 1897. jan. 27-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — — 122 —
Magyar koronajárdék	— — — — — 99.50
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	— — — — — 123.50
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	— — — — — 101.50
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	— — — — — 120.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — — — — 97.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	— — — — — 100.75
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	— — — — — 98.25
Magyar nyeresemény sorsjegy-kölcsön	— — — — — 152.50
Tiszaszabályozási é s szegedi sorsjegy kölcsön	— — — — — 141.—
Oszták járadék papírban	— — — — — 101.65
Oszták járadék ezüstben	— — — — — 101.75
Oszták járadék aranyban	— — — — — 123.25
Tsztrák korona járadék	— — — — — 100.70
1890. oszták államsorsjegyek	— — — — — 146.—
Oszták magyar bankrészvény	— — — — — 958.—
Magyar hitelbank részvény	— — — — — 414.25
Oszták hitelintézeti részvény	— — — — — 375.—
Oszták-magyar államvasúti részvény	— — — — — 364.25
20 frankos arany (Napoléondor)	— — — — — 9.52
Német birodalmi márka	— — — — — 58.71
London vista	— — — — — 119.90
Páris vista	— — — — — 47.55
20 márkás arany	— — — — — 11.75

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Richter-éle Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves házi-szer ellentáll az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzselésként alkalmazatik köszvényes, csúsznál, tagzúzogatásnál és megbűléseknel és az orvosok által bedörzselésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyákkorta Horgony-Liniment elvevés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi-szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 lrt. üvegekben árban mindig minden gyógyszertárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapest. De vásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisebberetű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter-czégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza. RICHTER F. AD. és társa. cs. és kir. udjári szállók. RUDOLSTADT.

290—14—56

Madár kedvelők figyelmébe.

Nagy választék

harczi kanári madarakban
melyek a „Zöldfa” szálloda 11-ik sz. szobájában 6 napig megvétel végett megtekinthetők.

29—1—0 **W. Sondermann,** Harczból.

Farsangra !!

báli és lakodalmi meghívók,

táncz-rendek és menü-kártyák,
különböző színnyomással.

Könyvnyomdánk **román szövegű** nyomtatványok elkészítésére is be van rendezve.

Megrendelések posta útján is eszközölhetők:

Szent-László könyvnyomdában

Nagyvárad, Apácza-utca 3. sz.